

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เพื่อศึกษาแนวคิดพื้นฐานที่นำมาสู่การประพันธ์ประณามบทและนิคมนกถาในวรรณคดีบาลีชั้นอรรถกถาและฎีกา โดยศึกษาย้อนไปถึงแนวคิดเรื่องการแต่งบทสรรเสริญและบทขอพรในวรรณคดีที่กล่าวมานี้ รวมไปถึงวัฒนธรรมการประพันธ์บทสรรเสริญและบทอ้อนวอนที่ใช้ในรัชสมัยพระเวทและในพระไตรปิฎกบาลีเป็นหลัก

ผลการวิจัยพบว่า ก) บทสวดสรรเสริญที่เรียกว่า อาคิส นี้เป็นกระบวนการการใช้ถ้อยคำในการสื่อสาร (สัมพันธภาพ) ระหว่างมนุษย์และเทพเจ้าองค์หนึ่งหรือหลายองค์ในรัชสมัยพระเวทโดยมีจุดประสงค์เพื่อขอพรและขอความช่วยเหลืออื่น ๆ จากเทพเจ้าองค์นั้น ๆ , ข) แนวคิดเชิงพิธีกรรมเช่นนี้รวมถึงรูปแบบการใช้ถ้อยคำดังกล่าวมีอิทธิพลต่อวรรณคดีที่แต่งในอินเดียสมัยต่อ ๆ มา โดยเฉพาะต่อ (๑) ประณามบทอันมีข้อความสรรเสริญรวมทั้งขอพรและความช่วยเหลือ และ (๒) ต่อนิคมนกถาอันมีข้อความแสดงการอำนวยพร, ค) เพราะฉะนั้น แนวคิดพื้นฐาน ลำดับความคิด รูปแบบการประพันธ์ และภาษาที่ใช้ ทั้งในการสรรเสริญและการอำนวยพรในบทอาคิส ประณามบท นิคมนกถา บทนันทิ และภราวากยะจึงมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

แม้ว่าอาคิส ประณามบท นิคมนกถา ตลอดจนนันทิและภราวากยะจะปรากฏในวรรณคดีต่างประเภทกัน ก็อาจกล่าวได้ว่า ทั้งหมดนี้มีความคิดพื้นฐานและรูปแบบที่เริ่มมาตั้งแต่สมัยพระเวท และได้เป็นประเพณีที่เป็นที่ยอมรับกันในวงการประพันธ์ในอินเดียสืบต่อมา

The objective of this study is to explore the underlying concepts of composing invocations and epilogues in Pāli literature at the commentary and sub-commentary levels. The exploration is based mainly upon tracing their origins as well as the culture of petition in Vedic sacrificial rites and in Pāli canons.

The research findings are that a) the prayer called *āśis* addressed to Vedic gods in a sacrifice is a process of utterance usage in man-god communication (“relationship”) with the purpose of requesting a god’s favor and appears in Vedic religious texts, b) this ritual idea and the form of utterance exertion have an influence over Indian literature of later ages—especially that which dominates i) invocations containing praise and desires and ii) epilogues comprising blessings—and c) the basic concept, the thought arrangements manifested through these literary works, and their composition form along with language features—both for praising and for blessing—of an *āśis*, their invocation and epilogue, the *nāndī* (=dramatic prologue) and the *bharatavākya* (=dramatic epilogue), therefore, all share certain similarities with each other. As these texts take place in their corresponding literature and bear a purposeful resemblance to an *āśis* in a Vedic sacrificial rite, it could be claimed that the composition of the aforementioned Pāli literary works has the same conceptual and form base as the performance of Vedic rituals and therefore the invocations and epilogues are created according to the cherished tradition handed down in Indian society.